

M.Ed. Semester - 2 (CBCS) Examination
May/June-2022 (NEW COURSE)
Core-5: Philosophy of Education (CORECOURSES)

Time: 2:30 Hours**Marks: 70****Instructions:**

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

વિભાગ-૧

- પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નના જવાબ (પ્રત્યેક જવાબ આશરે ૭૫૦ શબ્દોમાં) લખો. (૨૦)
- ૧) શૈક્ષણિક ફિલસૂફીની સંકલ્પના અને સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરી તેનું કાર્યક્ષેત્ર વર્ણવો.
 - ૨) આદર્શવાદ અને અસ્તિત્વવાદ અનુસાર કેળવણીની તુલના કરો.
 - ૩) વ્યવહારવાદી કેળવણીની લાક્ષણિકતાઓ લખો.
- પ્રશ્ન-૨ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નના જવાબ (પ્રત્યેક જવાબ આશરે ૧૨૫ શબ્દોમાં) લખો. (૧૦)
- ૧) તત્ત્વજ્ઞાન અને શિક્ષણ વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવો.
 - ૨) પ્રકૃતિવાદ અનુસાર અભ્યાસક્રમ સ્પષ્ટ કરો
 - ૩) વાસ્તવવાદ અનુસાર શિક્ષણના હેતુઓ જણાવો.
- પ્રશ્ન-૨ (બ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. (૫)
- ૧) તત્ત્વજ્ઞાનની મુખ્ય શાખાઓના નામ જણાવો.
 - ૨) તત્ત્વજ્ઞાન અનુસાર જ્ઞાનના કોઈ બે સ્ત્રોતો જણાવો.
 - ૩) 'તત્ત્વજ્ઞાન (Philosophy)' શબ્દ કઈ ભાષાના કયા શબ્દમાંથી ઉતરી આવ્યો છે ?
 - ૪) પ્રકૃતિવાદમાં માનતા કોઈ ભારતીય કેળવણીકારનું નામ લખો.
 - ૫) 'જ્ઞાનનું અંતિમ સ્વરૂપ આત્મિક છે' - આ વિધાન કયા વાદને લાગુ પાડી શકાય?

વિભાગ-૨

- પ્રશ્ન-૩ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નના જવાબ (પ્રત્યેક જવાબ આશરે ૭૫૦ શબ્દોમાં) લખો. (૨૦)
- ૧) મહાત્માગાંધીની શૈક્ષણિક ફિલસૂફીની વર્તમાન સમયમાં પ્રસ્તુતતા જણાવો.
 - ૨) બૌદ્ધકાલીન કેળવણીની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
 - ૩) ભગવદ ગીતામાં વ્યક્ત થતું શિક્ષણ દર્શન રજૂ કરો.
- પ્રશ્ન-૪ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નના જવાબ (પ્રત્યેક જવાબ આશરે ૧૨૫ શબ્દોમાં) લખો. (૧૦)
- ૧) મહર્ષિ અરવિંદ સૂચિત કેળવણીની સંકલ્પના અને હેતુઓ સ્પષ્ટ કરો.
 - ૨) શિક્ષણના હેતુઓ અંગે જે. કૃષ્ણમૂર્તિનું ચિંતન લખો.
 - ૩) મહાત્મા ગાંધીની ફિલસૂફી અનુસાર પ્રાથમિક કેળવણીની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ લખો
- પ્રશ્ન-૪ (બ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. (૫)
- ૧) ઉચ્ચ શિક્ષણની સંસ્થા વિશ્વભારતી યુનિવર્સિટી સાથે કયા કેળવણીકારનું નામ જણાવો.
 - ૨) ગાંધીજીની શિક્ષણ ફિલસૂફીમાં કયા વાદની પ્રતીતી થાય છે ?
 - ૩) મનની કેળવણી માટે મહર્ષિ અરવિંદે કઈ બાબત પર ભાર મૂક્યો છે ?
 - ૪) શિક્ષણવિચારને વ્યક્ત કરતું ભગવદ ગીતાનો શ્લોકાંશ લખો. કોઈ એક વાક્ય લખો.
 - ૫) જૈનધર્મના શિક્ષણ વિચારો રજૂ થયા હોય તેવાં એક પુસ્તકનું નામ લખો.

ENGLISH VERSION

SECTION-1

Que-1 Answer any two from following questions. Each answer should be in about 750 words. (20)

- 1) Explain the concept and nature of educational philosophy and describe its scope.
- 2) Compare educational philosophy in the context of idealism and existentialism.
- 3) Write the characteristics of education according to pragmatism

Que-2(A) Answer any two from following questions. Each answer should be in about 125 words. (10)

- 1) Explain the relationship between philosophy and education.
- 2) Explain the curriculum according to naturalism
- 3) State the objectives of education according to realism.

Que-2(B) Answer following questions in very brief. (5)

- 1) Write the names of main branches of philosophy.
- 2) Name any two sources of knowledge according to philosophy.
- 3) The word 'Philosophy' is derived from which word in which language?
- 4) Write the name of an Indian educator who believes in naturalism.
- 5) 'The ultimate form of knowledge is spiritual' - which is believes in this argument?

SECTION-2

Ques-3 Answer any two from following questions. Each answer should be in about 750 words. (20)

- 1) Explain the relevance of Mahatma Gandhi's educational philosophy in the current time.
- 2) Write the characteristics of Buddhist education.
- 3) Write the educational philosophy expressed in the Bhagavad Gita.

Que-4(A) Answer any two from following questions. Each answer should be in about 125 words. (10)

- 1) Explain the concept and objectives of the education according to Maharshi Arvind
- 2) Write Krishnamurti's thinking on objectives of education.
- 3) Write the main characteristics of primary education according to philosophy of Mahatma Gandhi.

Que-4(B) Answer following questions in very brief. (5)

- 1) Whose name is associated with Vishwabharti University.
- 2) Which Ism's are reflected in Gandhiji's educational philosophy?
- 3) Write a thought of Maharshi Arvind for education of mind?
- 4) Write a verse of Bhagavad Gita expressing educational philosophy.
- 5) Write the name of a book which presents the educational philosophy of Jainism.
